

Po pošti prejemati:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 18 „ — „
četrt „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravnistvu prejemati:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 72.

V Ljubljani, v petek 29. marca 1901.

Letnik XXIX.

Vabilo na naročbo.

S 1. aprilom se pričinja nova na-
ročba, na katero uljudno vabimo p. n.
občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v
upravnistvu:

Vse leto 20 kron. Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na
mesec.

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron. Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naroč-
nine se ne ozira.

Upravništvo „Slovenca“.

Položaj kmečkega delavstva.

Udarci, katere dobiva kmečki stan dan
na dan, so toliki, da groze uničiti naše ljud-
stvo. Prebivalstvo se splošno množi po de-
želah, a jako žalostno je, da opažamo pri
tem nazadovanje poljedelskega prebivalstva.
Samo mesta rastejo, kmečki stan pa pada
ne le po imetku, ampak tudi po številu. Pri-
nesli smo pred nekaj dnevi po »Miru«
vzglede s Koroškega, a tudi drugod ni bolje.
Na Angleškem n. pr. se je splošno prebi-
valstvo od 1871 do 1891 pomnožilo od 25
na 33 milijonov. A pri tem je padlo število
poljedelcev za 242.653 oseb. Podobno gre
tudi nemško poljedelstvo rakovo pot, in zato
so umljivi napor agrarcev, ki so obrnili
svojo ost proti veliki industriji, da rešijo
kmeta.

Z dežele beži vse v mesta. Tam vabi
mladino navidezna svoboda, ki ji daje pri-
ložnost, da uživa razne zabave, ki jih doma
nima, ker ni toliko prilike in je nadzorstvo
in moralni ozir večji. V mestu se pa po to-

varnah čez dan dela, a zvečer in v nedeljo
se uživa »svoboda«.

A tudi če ni ne svobode ne zaslužka,
ampak samo delo in pomanjkanje v mestu,
vključ temu sili mladina v mesto, ker nima
ljubezni do poljedelstva. Doma mora delati
pri stariših za domači dom, in zato ima sta-
novanje in hrano. Vleče jih pa le denar, in
naj si bo služba še tako slabo plačana, rajši
je v mestu, nego na kmetih. Današnja
ženska mladina neče več slišati nič o hlevu
in o živini, ampak rajša gre za par grošev
v mestno službo, čisto kar na slepo, da še
ne ve, kako se ji bo godilo. Odtod pride
potem ona propalost, ki vlada v mestih.
Dekle pride v slabo družino, tu se izpridi in
pada vedno bolj, da o gostilnah in drugih
še bolj nevarnih krajih niti ne govorimo.

Zato je pa prav in pametno, da se vpra-
šanje kmečkega delavstva vsestransko pre-
mišljuje, in da se store od vladne strani od-
ločni koraki za pomoč proti naraščaj oči ne-
varnosti.

Prvo je seveda, da se utrdi kmečki
stan. Zato je treba s trgovinskimi pogodbami
z zunanjimi državami varovati našega kmeta.
Kmečka organizacija v zadrugah bo v naj-
večjo korist tudi delavskemu stanu. Te za-
druge morajo dobiti tudi toliko avtonomije,
da bodo mogle vplivati na občinsko poslo-
vanje. Ako bo občina res delovala v agrar-
nem smislu in ne bo le izvršilni organ okraj-
nih glavarstev, varovalabo že v interesu kmeta
samega tudi njegovega delavca. Avtonomija
poljedelskih zadrug pa mora najti svojo pod-
poro v dež. zborih. Sedanji dež. zastopi so
tako sestavljeni, da na kako radikalno pomoč
v agrarnem smislu niti misliti ni. Treba bo
popolne preosnove, in v deželi bodo mo-
rali odločevati oni, ki »žive na deželi.«

Veliki tok prebivalstva proti mestom se
bo ustavil le tedaj, ako se veliki tok kapi-
tala proti njim razdeli na poljedelsko-gospo-
darska polja. Če se navadi kmet intenziv-
neje obdelovati svoja posestva in če združi
s poljskim delom tudi domačo obrt, dobil
bo več denarnih sredstev, delo bo razno-

vrstnejše, in to bo pridržalo na deželi marsi-
katero delavno moč, ki sedaj teži po mestnem
delu in po tovarni.

Pri tem pa mora sodelovati tudi šola,
katera mora v kmečki mladini gojiti ljube-
zen do poljskega dela. Ni treba toliko raz-
nega učila, treba pa bolj praktičnega in
strokovno-poljedelskega pouka. Vse šole
na deželi naj bi bile hkrati res kmetijske
šole.

Žalostni pojav, da sta Kranjska in Ko-
roška zadnjih deset let najmanj napredovali
v celi državi glede števila prebivalstva, nam
jasno kaže, da tu nekaj ni v redu. Rodilo
se je pač mnogo ljudi, a koliko se jih je
izselilo! Povsod kmetje tožijo, da imajo vedno
manj delavcev. Kjerkoli se otvori kako novo
industrijsko podjetje, gledajo je kmetje z žá-
lostjo, ker vidijo v tem novo nevarnost za
svoje delavstvo. Tam preveč delavcev, tu
premalo! To kaže jasno, da se mora sedaj
javna oblast v interesu javnega blagorja po-
truditi, da povzdigne poljedelca in z njim
vred njegovega delavca!

Državni zbor.

Dunaj, 28. sušca.

Zbornica in vlada.

Že meseca svedana je min. predsednik
za pl. Križar izjavil v zbornici, da vlada
želi delo v parlamentu in da ne bode segla
po § 14, ako je razmere ne prisili. Vlada
pa je nujno potrebovala vojaške novince,
kvotno deputacijo in delegacijo. To so ključ
do drž. gospodarstva in te parlamentarne
ključke ima vlada sedaj v rokah. Vlada more
vsak dan poslati drž. zbor na počitnice, kajti
poleg označenih ključev ima še § 14 na
razpolago. Vprašanje je torej, ali je poslan-
ska zbornica pravo storila, ko je vladi brez
posebne opozicije dovolila sredstva, s kate-
rimi more brez parlamenta gospodariti celo
leto. So, ki trdijo, da se je zbornica varala,
ko je vladi brez vsacih koncesij, brez vsake
odškodnine utrdila stališče, a sama sebi iz
podmaknila trdno stališče. Stvar pa je precej

drugačna. Min. predsednik je javno v zbor-
nici in v raznih zasebnih razgovorih slovesno
zatrjeval, da si noče zagotoviti samo voja-
kov, delegacije in kvote, ampak rešiti tudi
razna gospodarska vprašanja, kakor so n. pr.
železnice, zboljšanje dež. financ s porazde-
litvijo višje drž. žganjarine, kmetijske za-
druge, prememba obrtniškega zakona, pro-
račun itd.

In to zagotovilo je dal tudi raznim
strankam, ki so stavile pogoj, da se ne upi-
rajo volitvi delegacije, ako vlada zopet po
veliki noči skliče drž. zbor. Ako pa je celó
nemška ljudska stranka razun dveh članov
sinoči glasovala za volitev delegacije, potem
tudi slov. poslanci v »Slovanskem središču«
niso imeli pravega povoda, da bi se odteg-
nili glasovanju ali celo proti glasovali. Dele-
gacija je zakonita določba v skupni nagodbi
z Ogersko in dokler velja, mora vsaka resna
stranka računati z njo, ali pa vsaj predlagati,
da se popravi ali odpravi. Celó za Badenija
in Thuna, torej ob največji nemški obstruk-
ciji, je bila avstrijska delegacija brez posebnih
ovir izvoljena.

Da so se sinoči Prusaki ustavljali vo-
litvi, a pustili izvoliti dva svoja člana v de-
legacijo, je nedosledno; a naravnost smešno
pa je, vladi kazati prijazno lice, za voglom
pa stiskati pesti. Kranjski kat. narodni po-
slanci, ki so se sinoči v zbornici odločili za
radi vlade, ampak iz državnih ozirov, in ker
nočejo in ne smejo z ozirom na gospodarske
koristi še nerešenih vprašanj biti soodgo-
vorni, da bi se obstrukcija zopet vgnezdila
v zbornici in vlada gospodarila s § 14. In to
bi se bilo zgodilo, ko bi zbornica odklonila
izvolitev delegacije.

Konečno pa treba vpoštevati, da posl.
zbornica ni še izigrala zadnje karte. Vlada
ima prazne blagajnice, ker je precej že iz-
dala na račun priprav za nove železnice.
Dokler pa zbornica ne reši zakona glede že-
leznic, tako dolgo tudi vlada ne dobi nak-
nadnega dovoljenja za pokritje izdanih mi-
lijonov. Torej je že to tehten razlog, da vlada
po veliki noči zopet skliče drž. zbor, ki je

LISTEK.

Med romanskimi národi.

Popotni spomini iz Italije, Španije, Francije in Švice.
Piše Jos. Lavtižar.

(Dalje.)

Kamor pogledam, povsod zasajeni dre-
voredi, ravne ulice, in tako dolge, da ni
videti konca. Na obeh straneh hiš so kolo-
nade, pod katerimi imajo trgovci prodajal-
nice, pešci pa prijetno šetalističe, da se ni
treba vmikati vozovom. Mesto ima popolno
moderni značaj, nikjer ni starega poslopja,
vse ceste so kakor nove in zgrajene po
geometrijskih pravilih. Moj tovariš, ki je
videl že dosti sveta, opomni, da ima Turin
glede pravilne zidave neko podobo z Mann-
heim-om na Nemškem. In vendar človeka
na vse zadnje vtudijo te ravne črte, da si
želi kakega spremena, naj bo že kakoršen-
koli. Čeprav je simetrija pogoj dobrega
okusa, kljub temu ne dopada očesu, ako se
rabi pretirano. Šahova desčica, polna belih
in črnih kvadratov, ti je gotovo všeč, a
dolgo je ne boš ogledoval, zdi se ti pre-
dolgočasna. Dandanes mnogokrat podirajo
hiše samo zato, da se delajo pravokotne
ulice. Ta navada ima nekako opravičenje
glede ložjega in bolj varnega prometa, z

estetičnega stališča pa bi je ne mogli zago-
varjati s tehničnimi razlogi.

Najprej ostanem pred spominkom, zlo-
ženim iz težkih neobdelanih skal, katere so
pripeljali iz predora Mont Cenis, ko je bila
dovršena podzemeljska železniška zveza med
Italijo in Francijo. Na Piazza di Castello,
središču turinskega življenja, ogledujem foto-
grafije, ki predstavljajo nadškofa Avgušтина
Richelmy, izvoljenega nekoliko poprej kardi-
nalom; marsikdo drugi še postoji poleg
mene, da vidi cerkvenega dostojanstvenika.
Od tu pridem na velik trg, sredi katerega
stoji star grad, okinčan s stolpiči in nazob-
čanim zidovjem ter obdan s prekopi (Palazzo
Madama). Ko grem po stopnicah proti gla-
vnemu vhodu, da vidim tudi znotranjo ma-
sivno zgradbo, se mi pridruži pijan baraba,
ponujajoč za pet frankov album mestnih
znamenitosti. Spoznal me je kot ptujca, zato
se nadeja, da dobi zahtevano svoto, vsaj
petkrat preveliko. En frank bi že dal za to
malenkost, ker me je pa mislil le preveč
ogoljufati, se sploh nisem hotel razgovarjati
z njim. Nekako jezno je gledal in poslal
par krepkih prislovic za menoj, hujšega se
ni zgodilo. Ne daleč proč stoji stolna
cerkev sv. Ivana Krstnika, sezidana l. 1492
v renesanskem slogu, torej ob času, ko je
bila v naših krajih še povsod gotika v veljavi.
V stolnici je velezanimiva kapela sv. rešnjega

Telesa, v njej se hrani prt, v katerem je bilo
zavito Odrešenikovo truplo; je li ta ostanek
res pristen, nisem natančneje poizvedoval,
ogledati sem moral še več drugih reči.
Krasen pogled se odpre na kamenitem mostu,
ki drži čez reko Po. Pred teboj se vspanja
Marijino svetišče »Gran Madre di Dio«, še
višje je kapucinski samostan, z daljnega
hriba pa gleda mogočna kupola cerkve
»Superga«, brezdvomno najlepši kinč vse
okolice. Lah, ki tako radi govore v superla-
tivu, povzdigujejo Supergo z najbolj izbra-
nimi besedami. Tako se n. pr. čita na pri-
lepljenem naznanilu, s katerim se vabijo
ptujci na to višino: »La penna è impotente
a descrivere il complesso di sensationi, che
assale lo spettatore; il suo cuore si conforta
nel bello, nel buono, nel grande, nel giusto,
e scendendo da Superga l'anima sua si
eleva ed egli, si sente migliore«.
Žična železnica te pripelje v eni uri na
vrh, raz katerega imaš pred seboj razgrnjeno
daljno obzorje, na severni strani molita o
jasnih dnevih iznad gorovja celo ledeni kopi
Mont Blanc in Mont Rosa.

Dan se je začel nagibati proti večeru
in treba je poiskati okrepčila, ker me čaka
danes še vožnja do Geneve. Vprašam, kje
bi bila v obližju dobra gostilna in vljuden
gospod mi pokaže restavracijo Cambio z
opazko, da je na prav dobrem glasu in da

se toči v njej pristen »chianti«, temno-rudeče
vino domačega pridelka. Ostal sem v verandi,
kjer sta stregla gostom dva gibčna nata-
karja. Tje čez trg se vidi palača Carignana,
ki nosi v zlatih črkah napis, da je bil rojen
v njej kralj Viktor Emanuel II. Rad bi se
pomudil dal časa v nekdanji prestolnici
laških kraljev, toda strogo sestavljeni poto-
valni red kliče: naprej!

4. Riviera.

Slovo sem dal Turinu ter se odpeljal
po progi Asti, Alessandria in Novi proti
sredo-zemskemu morju. Alessandria,
zgrajena in imenovana po papežu Aleksandru
III. l. 1168, nima posebnih znamenitosti; le
mogočno, deloma še sedaj ohranjeno zidovje
kaže, kako dobro je bilo mesto nekdanj
zavarovano. V trdi noči drdra vlak dalje
skozi prerove ligurijskih gora in nas srečno
dove v oholo Genova (la superba). Čeprav je že
proč ednajsta večerna ura, se izprehaja po
razsvetljenih ulicah še mnogo
ljudstva, Italijani se namreč radi pozno v
noč hlade, ker je po dnevu prevroče; od-
prtih je bilo celo nekaj prodajalnic. Za danes
ne želim družega, kakor prenočališča, katero
kmalu dobim v hotelu »Confidenza« sredi
mesta. Kadar je človek vtujen in vrh tega
še zaspan, da mu oči kar lezejo skupaj, mu
najboljše dene počitek. Saj je glavni pogoj

vsaj za silo začel delati. Morda je celo bolje, da je zbornica že sinoči volila delegacijo, ker sedaj so primorane razne stranke, da resno delajo, ako nočejo varati in oškodovati svojih volivcev. Celó nekateri Mladočehi so le zaradi lepšega glasovali proti volitvi delegacije, večina se je odtegnila glasovanju.

Včerašnja seja je trajala skoraj do pol 12. ure po noči, torej nad 12 ur. Mej volitvijo delegatov je Wolf počenjal razne »špase.« Opetovano je zahteval, naj se sošteje zbornica, dasi se je sam lahko prepričal, da je nad 100 poslancev navzočih. Konečno je ugovarjal, da volitev ni pravilna, ter jo odkuril pri vratih na ulico.

Ko so volili Poljaki, so odločno ugovarjali in kričali poljski in rusinski radikali, katerim poljski klub ni dovolil nobenega člana v delegaciji.

Potresno posojilo.

Danes je začetkom seje zbornica soglasno sklenila, da reši še nekatere predloge odseka za državne podpore vsled uim. Mej temi je tudi predlog posl. dr. Šusteršiča in tovarišev glede potresnega posojila za Kranjsko. Kakor znano, je vsled potresa leta 1895 kranjska dežela dobila nevratljivo državno podporo, dalje pa brezobrestno, v 15 letih vračljivo posojilo, in sicer za Ljubljano 3.400.000 kron, za deželo 2.490.000 in za obrtnike v štirih letih vračljivo posojilo v znesku 200.000 kron, ter v smislu zakona z dne 8. julija 1896, št. 132, 3odstotno posojilo za Ljubljano in okolico v znesku 1.000.000 kron.

To posojilo je pač omogočilo popravila in nove zgradbe, a nikakor ne zagotovilo družinam obstanka, ker so v obče jako zadolžene. Potres pa je škodoval tudi obrtnikom in kreditu ter podražil živila. Zato predlagajo dr. Šusteršič in tovariši, naj se vsa brezobrestna posojila odpišejo, za tri odstotna v znesku 1 milijona kron pa dovoli obrok 30 let, pričenši z l. 1906.

Odsek se je včeraj zopet bavil s to stvarjo in po daljši razpravi sklenil naslednjo resolucijo:

1. C. k. r. vlada se pozivlje, da glede odplačila povodom potresa na Kranjskem dovoljenih posojil dolžnikom dovolí največje olajšave in tudi odpise v najširši meri.

2. Z ozirom na priznane splošno revščino dolžnikov se priporoča, naj se posojila splošno odpisujejo, ter vladi naroča, da v tem smislu zbornici predloži primeren načrt zakona.

Dr. Šusteršič je toplo priporočal nasvetovani dve resoluciji. Sicer ne ustrezajo povsem nujnemu predlogu, vendar pa sta nekaka posledica kompromisa mej predlaga-

telji in vlado. Zahteva je popolnoma opravljena, da se dolžnikom potrebnih posojil dovolijo največje olajšave, ker sicer je polom neizogiben. Vlada se bode prepričala, ako dobi nepristranska poročila o razmerah v Ljubljani in na deželi, da bode prodanih mnogo posestev, ako se jim popolnoma ne odpišejo državna posojila. Seveda je treba drugih poročil, nego jih vlada dobiva po orožnikih. Kako se je hotelo v Ljubljani postopati, kažejo že tiskani obrazci, s katerimi so se po znanem »šimeljnu« odklanjale prošnje. Od osrednje vlade torej pričakujemo, da bode uvaževala soglasni sklep zbornice in svoj čas tudi predložila načrt zakona, s katerim se odpišejo sploh vsa potresna posojila.

Na to je zbornica nadaljevala razpravo o načrtu zakona, s katerim se preminjajo določbe glede rentnega davka.

Prihodnja in zadnja seja pred prazniki je jutri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. marca.

Razprava kvotne deputacije.

Včeraj so se vršila posvetovanja pododsekov obeh kvotnih deputacij in tudi v plenumu je prišla ta zadeva v razgovor. V ogerski kvotni deputaciji je poročevalec dr. Falk predlagal, naj se prično pogajanja z avstrijsko kvotno deputacijo na podlagi dosedanje kvote. Temu predlogu je ugovarjal grof Zichy, češ, da je sedanja kvota mnogo previsoka. Z vsemi proti jednemu glasu pa je obveljal nasvet poročevalcev. — Popoldne ob 2. uri sta se sošla oba pododseka. Predsedoval je poslanec Tisza. Po kratki razpravi sta se odseka zjedini na dosednji kvoti 65:6 : 34:4 do konca leta 1909. Mažari so želeli, da velja ta določba do leta 1910, a so se »milostno« udali zahtevi avstrijskega odseka. — Takoj na to, ob 4. uri, se je sešla avstrijska kvotna deputacija, ki je razpravljala o tem predlogu. Tu se je razvila živahna razprava. Stavljenih je bilo več že znanih in dobro utemeljenih predlogov, mej temi tudi deleg. Povšeta, in pa nov nasvet, naj se izračuna kvota na podlagi monopolov in ustanovi razsodišče mej obema polovicama. Toda večina je odločno vsa predloge in vsprejela dosedanje kvotno razmerje. Tako je delo kvotnih deputacij završeno. Avstrijska deputacija se snide samo še k jedni seji, da čuje kajpada pritrdilni odgovor ogerske deputacije, avstrijski davkoplačevalci se bodo pa zahvalili za občutno breme raznim ljudskim zastopnikom, ki pritiskajo Mažare prijateljsko na svoje srce. — No, upajmo, da poslanska zbornica popravi, kar so zakrivil v deputaciji člani gosposke zbornice.

Poslanec Pačak o taktiki češkega kluba.

Češki »Narodni Listy« objavljajo v svoji včerajšnji številki odprto pismo načelnika

da so prišli vsaj ti, kolikor jih je bilo, iz pobožnosti v hišo božjo. Zunaj pa se čuje vrišč; vse je vtopljeno v posvetnih skrbih, vse dere za mamonom dasi pozemeljska sreča nima stanovitnega obstanka.

Od tu peljejo ulice navzgor — Genova leži namreč v bregu — do gledališča Carlo Felice, pred katerim se križajo ceste na več strani. Kdo so neki ti elegantno napravljeni možje v dolgih črnih suknjah, belih rokavicah in z močnimi, okovanimi palicami v roki? Več sem jih že srečal in pogledal za njimi, pa tudi sami so me »fiksirali«, da sem mislil: čemu tako zanimanje za mojo osebo? To so mestni policaji, vsi velike, močne postave. S počasnim korakom se izprehajajo semterje, stoje ob hišnih vogalih in opazujejo z bistrim očesom vsako nenavadno stvar, kajti v tako obljubljenih pomorskih mestih, kamor se priklati po suhem in po vodi različna sodrga, je treba večje opreznosti. Sumljivega človeka vdarijo s palico po roki, to pomeni, da mora iti z njimi v preiskovalnico, kjer se izkaže, kdo je, odkod pride in kam je namenjen. Dušeslovja se niso učili na višjih šolah, pa vendar znajo čitati značaj na obrazu, ker so imeli opraviti že večkrat z raznimi »eksemplari«, da jim je vsled tega skušnja najboljša učenica.

(Dalje prib.)

češkega kluba dr. Pačaka, v katerem odgovarja na sledeči vprašanji: so-li bili češki poslanci opravičeni spremeniti svojo taktiko in ali so storili kako napako s tem provizornim korakom? Češkim poslaneem je bila odprta pot politike proste roke in predlog, da morajo vztrajati v obstrukciji, je shod zaupnikov dne 16. decembra m. l. odklonil z vsemi proti jednemu glasu. Obstrukcijo smatra češka javnost za taktično sredstvo, a ne za program, ker bi sicer bila popolno jednaka z abstinenco ali pasivnostjo. Obstrukcija minulega leta je bila samo prehodnja in je imela samo namen preprečiti, da dobi premoč nemška obstrukcija. Namen se je dosegel: Čehi so v zbornici faktor, s katerim se mora računati. Potihnuli so pa tudi glasovi o osamljenju Čehov, ki so bili mogoči le mej obstrukcijo. Z opustitvijo obstrukcije pa Čehi niso opustili opozicije in niso pozabili svojih narodnostnih zahtev. Po veliki noči imajo zopet prosto roko in bodo določili klubovo taktiko tako, kakor zahtevajo interesi naroda in ne popularnost poslancev. Z obstrukcijo se klub ne bo igral, a tudi ne izdal koristi naroda. Odločitev bo pa vsekako padla pri razpravi o avstro-ogerski nagodbi. — Ljudstvo je zadovoljno s to taktiko in je torej umljivo, da dobe češki poslanci zaupnice na raznih volivskih shodih.

Garancije nemški ljudski stranki.

»Ostdeutsche Rundschau« poroča, da je nemška ljudska stranka dobila od ministerskega predsednika naslednje garancije: 1. Ustanovitev nemške obrtne šole na Češkem, a tudi Čehi dobe jedno obrtno šolo. 2. Nemška tehnika v Brnu se dozida, ob jednem pa se zida tudi češka tehnika. 3. V severno-moravskih mestih se nastavijo nemški uradniki. 4. Junctim tnej zakoni o žganjarini, investicijami, lokalnih železnicah in vodovodnimi cestami.

Italija in trozveza.

Italijani so se neki naveličali sedanje trozveze in je ne bodo več obnovili, če bo obveljala volja gotovih politikov. Vendar se pa tudi Zanardelli ne ogreva zanjo. Po izjavi pariškega »Newjork Herald« je izjavil ital. min. predsednik, da bo Italija izvrševala dolžnosti, ki ji jih nalaga trozveza; kar se pa tiče prihodnosti, bo Italija še le po resnem prevdanku sklepala nove pogodbe. Ministerstvo se bo moralo pečati ne samo s pogodbami glede trozveze, marveč tudi s trgovinskimi pogodbami. Zvezne pogodbe Italije poteko prej, predno poteko trgovinske. Nas vseh dolžnost je, da delujemo na to. Francija in Italija si morata ohraniti prijateljstvo v vsakem slučaju. — Vse Zanardellijeve besede merijo na nameravano zvezo s Francijo. Avstrija se pač ne bo pritoževala, če ji Italija obrne hrbet. Škode Avstrija gotovo ne bode imela, pač pa koristi. — Včerajšnja vladna »Tribuna« je pa že uvidela, da treba dodati izjavi Zanardellijevi nekoliko komentara, oziroma jo omiliti. List pravi, da je kabinetni načelnik hotel reči, da je le v trozvezi trdno poročstvo miru, da Italija nikakor ne namerava dati druge smeri svojim mejnarodnim razmeram. Italija ničesar drugega ne želi, nego da goji prijateljstvo napram vsem velesilam, torej tudi napram — Franciji. Najnovejša politika, pravi list, je omogočila potovanje kraljeve dvojice v Berlin in odhod dela italijanskega brodovja v Francijo, ne da bi se vzbudilo nezaupanje pri drugi velesili. — S tem je izjava Zanardellijeva sicer nekoliko omiljena, a ne dementirana.

Waldeck-Rousseau se umika.

Razprava o kongregacijskem zakonu v francoski poslanski zbornici se zli vladi zelo nujna, ker deluje na vse kriplje na to, da spravi načrt pod streho še pred velikonočjo. V današnji seji je mej drugim na vrsti člen 17., ki prvotno določa, da se mora premoženje nepotrjenih in vsled tega razpuščenih kongregacij porabiti izključno za ustanovitev delavskih zavarovalnic. S tem predlogom so bili kajpada zadovoljni tudi socialci. Sedaj se je pa Waldeck-Rousseau jel nekoliko umikati. Navedeno določbo hoče v toliko premeniti, da naj se porabi premoženje za vzdrževanje dobredelnih zavodov, ki so jih ustanovile kongregacije, (aha!) potem pa za pokojnino članov teh kongregacij. Moža je menda že jela peči vest, da

je jel misliti na omiljenje te določbe. Seveda ni mnogo nade, da bi obveljala ta prememba pri zagrizenih framasonih in njih hlapcih in morda bo ravno to povod, da pade ves načrt. Vlado je jelo skrbeti, kaj bo s številnimi dobredelnimi zavodi, če se odlove njih oskrbniki in jim ugrabi denar. Razprava o tem zadnjem členu vladnega načrta je bila že v sredo zelo burna. Socialisti so prijemali vlado radi premembe določb o porabi ugrabljenega premoženja »mrtve roke« in posl. Zevaes je predlagal, naj se konfiskuje vse premoženje in porabi za zavarovanje. Poročevalec Trouillot pa je pobijal ta predlog in je bil odklonjen s 429 proti 135 glasovom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 29. marca.

»Soča« odgovarja na naš sobotni članek »Skrite nakane uniatskih agitatorjev«. Pravi, da ne dela za apostazijo »proč od Rima!«, ampak edina skrb ji je, »da ostane naše ljudstvo slovensko in ohranjeno katoliški cerkvi!« Kdo se ne smeje? Prav za prav, kdo se ne bi razljutil, videč to podlo hinavščino? Dan za dnevom blati katoliško duhovščino, a o tem licemersko zatrjuje, da je je le skrb, ohraniti slovensko ljudstvo katoliški cerkvi! To očitno licemerstvo je ravno najjasnejši dokaz, da ima vsa ta agitacija za uniastvo skrite nakane, da ji ni za unijo, ampak za apostazijo, ne za katoliško cerkev, ampak za — odpad!

Umrli je po kratki bolezni P. Joahim Vioni, rektor jezuitskega samostana v Gorici. Svetila mu večna luč!

Sprememba v »Centralni posojilnici« v Gorici. »Centralna posojilnica« v Gorici naznanja, da je dosedanji poslovodja gospod Henrik Jušek izstopil iz njene službe in da je na njegovo mesto imenovan gosp. Premrou, bivši knjigovodja »Gosp. Zveze« v Ljubljani.

Boj proti Slovincem v Trstu. V obč. svetu tržaškem je dr. Venezian prijel tržaško tramvajsko družbo, češ, da ne izpolnjuje določb pogodbe sklenjene z občino, ki določa, da mora družba imeti same italijanske uslužbence. Na predlog svetnika dr. Veneziana je bil sprejet predlog, naj se da tramvajski družbi ultimatum, »naj v 30 dneh v tej zadevi ukrene vse potrebno« — t. j. naj odsluvi vse slovenske uslužbence. Ta sklep proti delavstvu nelaške narodnosti je uprav kričeč. Ako hočejo tržaški Lahi imeti v Trstu same laške delavce, potem naj ne zahtevajo od ostalih avstrijskih nelaskih dežel, da bi redile tisoče laških delavcev. Kaj, ko bi nelaski zidarski podjetniki vrnil zob za zob?

Še jedno delo dekana Vesela. Iz Gorice pride skoro v svet knjiga »Ruska antologija« iz zapuščine dekana Vesela Končno redakcijo je prevzel Ant. Aškerc. Zastopani bodo v knjigi vsi boljši ruski pesniki.

Nevarno obolel je v Keblu na Štajerskem župnik č. g. L. Kramberger. Župljani ga priporočajo v molitev.

Volilni boj v St. Stefanu pri Velikovu. Pod tem naslovom smo v številki z dne 22. t. m. poročali, da je sodišče v Velikovu obsodilo nesrečne žrtve nemške nasilnosti. Kakor se nam sedaj poroča, se je 23. t. proti tej razsodbi vložil priziv. Pri prizivni obravnavi bo slovenske kmete zastopal odvetnik g. Kraut, ki bi jih bil, kakor razvidno iz došlega nam pojasnila, zastopal tudi pri prvi obravnavi, ko bi ga sodišče obvestilo, da se vrši obravnavna 21. t. m.; sodišče pa tega ni storilo, dasi je g. dr. Kraut vložil ondi svoje pooblastilo.

Pogreb gospe Gregorinove. Iz Celja se nam piše: Pogreba nesrečne gospe Gregorinove v torek dne 26. t. m. udeležili so se zastopniki vseh tuk. uradov, zlasti uradništvo okrožne sodnije polnoštevilno, vse slovensko meščanstvo in ogromno ljudstva, priča splošne priljubljenosti velespoštovane družine. Čujemo, da gospa Gregorinova ni telesno bolehal in na osodepolni večer ni bila sama doma ostala.

Smrtna kosa. V Mariboru je umrl g. Rihard Denzel, znani livar zvonov in posestnik mestnega kopaljšča. — Pri sv. Juriju ob Ščavnici je umrl zdravnik g. Aleksander Deanino.

Izpred sodišča. Danes se je vršila pred tukajšnje sodnije obravnava proti čast. g. Janezu Lesarju, župniku v Pečah. Gosp. župnika je državno pravdnitvo dolžilo, da je pri državnoborski volitvi v IV. kuriji proti izraženi volji Jakoba Dolinarja iz Spodnjega Loga v glasovnico istega upisal kandidata Jožefa Pogačnika in potem glasovnico izročil neposredno volilnemu komisarju. Pri današnji obravnavi, pri kateri je kot zagovornik nastopal g. dr. Brejc, se je dokazalo, da g. župnik Lesar nikakor ni zvičajno postopal, in gospod župnik je bil oproščen. Volilni komisar je bil v Pečah Janko Oman, davčni pristav na Brdu, ki je dvakrat zganjeno glasovnico »slučajno« odprl!

S pošte. Imenovana sta poštoma praktikantoma obsolvirani trgovski akademik Robert Krainz v Ptuj in Artur Tanšič v Šmarji pri Jelšah. — Pošto kontrolor Fr. Leban v Gorici je postal nadoskrbnik, kontrolorja H. pl. Carina in Fr. Milost v Trstu pa višja kontrolorja.

V Št. Andrežu je na praznik Oznanjenja M. D. blagoslovil stolni župnik in dekan monsignor dr. Sedej s pooblaščenjem Njeg. Eminence kardinala novo cerkev.

Iz Celovca, dne 28. sušca. Po božnost presv. božje Glave se je minuli teden slovesno obhajala po vsem Koroškem. V farni cerkvi v Celovcu je pridigoval letos č. o. Hamerle iz Ljubna. Prostorna cerkev je bila vsak dan polna vernikov. — Od cvetne nedelje do srede bodo v tukajšnji stolnici cerkveni govori za moške. Govoril bode vodja bogoslovja, č. o. K. Ludewig S. J., »o pravih božjih«. Govori se pričenjajo ob 7. uri zvečer.

Opuščen notarijat. Opustili so notarijat v Železni Kapli na Koroškem. Dosedanji tamošnji notar — zagrizen nemčur — je prestavljen, naslednika ne bo dobil več. Notarijatske posle v Železni Kapli prevzame odslej č. kr. notar v Dobrlivasi, ki bo imel po enkrat na teden v Železni Kapli uraden dan.

Ljudsko štetje na Koroškem. V Žrelcu pod Celovcem so našli 182 hiš z 269 strankami in 1255 prebivalci, in sicer: 449 Nemcev, 805 Slovencev in 5 Lahov. L. 1890 je bilo 1250 prebivalcev, med njimi 257 Nemcev in 993 Slovencev, Slovencev je torej na znani »čudežni« način »izginilo« 188. — Rabelj šteje 801 prebivalca (1890 531). Po »občevalnem« jeziku je 588 Nemcev (1890 l. 494), 161 Slovencev (1890 l. 8), 18 Čehov in 34 Lahov.

Koroške novice. V Celovcu je dne 18. sušca umrl profesor na pripravnici, g. Jan. Seidl, star 59 let. — G. Jos. Pichler, č. kr. gozdarski oskrbnik v Trbižu, je od cesarja odlikovan z zlatim križcem s krono. — V Št. Pavlu v labudski dolini je dne 14. sušca umrl tamošnji zdravnik g. dr. J. Tambor, star 53 let. — Do 6. aprila je razpisano učiteljsko mesto v Št. Lipšu pod Mostičem. — Dne 21. sušca so v Celovcu ustanovili nameravano mlekarско zadrugo. Kak bode uspeh, nas bode učila bodočnost! — V Borštu nad Volšpergom je dne 12. t. m. pogorela Ofnerjeva kmetija. Zažgali so otroci, ki so se igrali z zažigalicami. Bolno mater je le težko odnesel hlapec iz goreče hiše. Gospodarju in poslom je zgorelo vse. Zavarovan ni bil.

Zoff na dopustu. Vodja politične ekspoziture v Konjicah, g. Zoff, je dobil trimesečen dopust. Naj bi dopust trajal vedno!

Nogo odtrgalo je pri sv. Jožefu v Mariboru fantu Koritniku. Sveder ga je udaril s tako silo, da je noga od kolena dol zletela v en kraj, ponesrečen fant pa v drug kraj.

Iz slovenskega gledališča. »Narod« se je na poseben način poslovil od letošnje sezone slovenskega gledališča. O zadnji predstavi »Danes bomo tihi« je povedal, da je bila nedostojna za slovensko gledališče. Ako bi mi prinasali še ocene iz slovenskega gledališča, bi igralce za to predstavo le pohvalili. Igrali so izborno za benefično predstavo dramskega osobja — pred skoro prazno hišo. Tako igranje zasluži »inteligenco«, ki prezira benefično predstavo dramskega osobja, ki se je celo leto trudilo. Govorice, ki so krožile po Ljubljani, da se gđ. Ogrinčeva

zaroči z g. Deylom, nimajo prave podlage. Gđ. Ogrinčeva je zaročena z g. Reisnerjem, gospod Deyl, ki je bil prav vester član slovenskega gledališča, pa pojde sedaj v Prago, ter bode skoro gotovo angaževan v Plznu.

Čujte, kaj dela žganje! V Pisku na Zgornjem Štajerskem so našli dne 10. sušca ne cesti mrtvega 16-letnega (!) delavca Jan. Pirkerja, pristojnega v Šmartin na Koroškem. Fant se je bil pošteno najedel golaža, potem pa izpil cel liter žganja. Vsled tega se je zgrudil domov grede mrtev na tla.

Razširjanje šole in — ljudski interes. Pod tem naslovom pišejo »Mir-u« iz Grebinja: Šolske oblasti in tukajšnji učitelji hočejo v grebinjsko nemško šolo na vso moč vsiliti peti razred, vsled česar bi morali na šolsko poslopje zidati še eno nadstropje. S tem bi se na naše davkoplačevalce nastavila zopet ena »pijavka«! Da je tako razširjanje šole nepotrebno, je razvidno iz tega, ker je le v dveh razredih par otrok preveč, v dveh pa jih je celo pre malo. Sploh pa je v vseh razredih tudi več slaboumnih otrok, za katere je šola brezuspešna in ki bi se lahko izpustili. Ali šolski vodja dela prav po načrtu in z vso silo na to, da se šola razširi. Kateri nagibi ga h temu silijo, o tem nočemo tu raziskovati. — Dne 16. sušca je bila seja občinskega odbora, pri kateri je bil pričujoč tudi g. okrajni glavar iz Velikovca. Pojasnoval je več stvari, med drugim je povdarjal tudi potrebo, da se razširi grebinjska šola. Rekel je, da se kaže potreba vpeljati v tej šoli V. razred, vsled česar bi se moralo prizidati šolsko poslopje, in je prigovarjal občinskemu odboru in šolskemu svetu, da naj se temu ne ustavljajo, ker je razširjenje v našem »lastnem interesu«. (?) Vprašal bi pa slavne šolske oblasti in tudi g. okr. glavarja: 1. V čem vam »interesu« so pa zidane take šole, kakor je n. pr. šola na Krčanjah, za katero morajo plačevati že 20 let po 30% samo šolskih doklad in nimajo pouka in učitelja že od 1. novembra 1900, čeravno je krajni šolski svet zanj že večkrat prosil? — 2. Ali slavne visoke oblasti nimajo toliko moči, da bi mogle prisiliti tudi na tako šolo kakkega učitelja, ko vendar, kakor se kaže, posamezni učitelj more prisiliti celo občino, da ustanovi novo šolo? — 3. Ali posamezen učitelj res več pomeni kakor cela občina davkoplačevalcev?!

Najstarejši beneški Slovenec. V vasi Hlasta, v župniji sv. Lenarta živi mož Ivan Kavčič, ki je bil rojen 27. marca 1801. Te dni je obhajal stoletnico svojega življenja. Mož je dobro ohranjen in vodi sam gospodarstvo; le oči so mu v zadnjih dveh letih oslabele.

Zakaj je v Gorici »Trgovsko obrtno društvo«? Sedaj vemo, zakaj je to napredno društvo! »Sočič« se slabo godi z naročnino in zato pravi Gabršček v današnji »Sočici«: »Dolžnikov je še mnogo. Vse tiste, ki so dolžni, pa lista več ne dobivajo, izročimo v izterjanje »Trgovsko-obrtnemu društvu«, ki se bo v slučaju potrebe posluževalo tudi sodne poti. Red mora biti!« Da je naloga »Trgovsko-obrtnega društva« iztirjevati »Sočič« dolžno naročnino, tega doslej nismo vedeli. Toda Gabršček zna! Ali naj se tako umevajo »Sočine« besede o obonem zboru tega društva: »Skušnja 3 let je namreč pokazala, da so nekatere premembe nujno potrebne, ako hočemo, da bo vse delovanje praktično, koristno na vse (?) strani«...

Slovanski časnikarski kongres v Dubrovniku. Srbi niso hoteli pristopiti pripravljalnemu odboru za ta kongres v Dubrovniku.

Spuščenje ruskega parnika »Mandžurija« v morje. V sredo popoldne so v ladijedelnici sv. Marka v Trstu spustili v morje ruski parnik »Mandžurija«, last »družbe ruskih železnic v vzhodnem Kitaju«, katera ima svoj sedež v Petrogradu. Parnik je namenjen za prevažanje pošte in potovalcev med mesti Port Artur, Shanghai in Nagazaki.

Iz Srednje vasi v Bohinju se nam poroča: V noči od 25. do 26. t. m. je neznan tat vlomil cerkveni nabiralnik pri glavnemu oltarju. Na Oznanjenje smo imeli slovesno sprejemanje novih udov v Marijino družbo. Lopov je po slovesnosti ostal gotovo

v cerkvi. Zadnji ljudje, ki so šli okoli 6. ure iz cerkve, so slišali hojo po stopnicah na kor. Včeraj zjutraj so bile duri pri glavnem altarju odprte, nabiralnik pa prazen. Tat je sicer stikal po cerkvi, druge škode pa ni napravil. — Uradno se je potrdilo, da je pri nas škrlatinka nehala. Bolezen se pa malo zmeni za uradno potrditev in je po celi fari še precej razširjena, če tudi ne tako hudo, kakor poprej.

Ljubljanske novice. Mestna hranilnica je leta 1898 imela prometa 31.918.100 K, l. 1899 je imela prometa 29.304.125 K, tekom lanskega leta pa se je znižal promet na 22.100.412 K, torej ima hranilnica zabeležiti znatno nazadovanje. — Nov slovenski list v Ljubljani. Meseca maja prične izhajati v Ljubljani glasilo trgovskega društva »Merkurja«. »Narodno gospodarski vestnik«. — Okradena je bila zasebnica Marija Poženel v Florjanski ulici št. 8. Ukradenih ji je bilo 56 K.

Sneg. Še vedno sneži neprestano. Visok sneg pokriva ljubljanske ulice, kakor bi bili sredi zime. Mnogobrojna v ljubljanski »prater« došla zabavišča stoje brez posla zasnežena. O tej priliki je magistrat nekaj novega upeljal. Poveril je odkopavanje snega velikemu delu arestantov. Iz Trsta se poroča, da imajo tudi oni polno snega. Navadno so imeli v Trstu ob tej dobi že vse v cvetju, sedaj pa — sneg. Na Dunaju so imeli včeraj dve stopinji pod ničlo. Bati se je velikih povodnij. Falb se lahko veseli, da se je njegovo prerokovanje za mesec marec izpolnilo.

Nagla smrt. Na Dunaju so dobili v svoji sobi mrtvega višjega deželnosodnega svetnika deželnega nadsodišča gosp. J. Vizijaka. Umrli je bil star 83 let in je bil rojen v Radgoni. Zapustil je vrednostnih pa prijev v znesku 350.000 K. Znan je bil kot poseben. Zadel ga je kap.

Proti duhovnim vajam na srednjih šolah. Poslanec Wolf je uložil v državnem zboru poziv na naučnega ministra, naj takoj odpravi duhovne vaje na srednjih šolah. Podpisalo je Wolfovo zahtevo 70 nemških poslancev.

Nadvojvodina Elizabeta obolela. Hčerka pokojnega prestolonaslednika Rudolfa, nadvojvodinja Elizabeta, je obolela. Njena mati, sedanja grofica Štefaniya Lonyay, je prišla na Dunaj k oboleli svoji hčeri. Cesar je grofico Lonyay povabil naj bo njegov gost in naj stanuje v dvorni palači.

Naš cesar v avtomobilu. Pri svojem povratku iz Monakovega je cesar Franc Jožef obiskal nadvojvodo Franc Salvatorja in nadvojvodinjo Marijo Valerijo v Wallsee. Ni se malo začudil cesar, ko je videl, da ga na kolodvoru pričakuje nadvojvoda Franc Salvator z — avtomobilom. »Ali se ne bomo prevrnili?« vprašal je cesar, ko je stopil v avtomobil ter se na to peljal z avtomobilom do gradu. To je bila prva vožnja našega cesarja z avtomobilom.

Kako se mora častiti nemški cesar. »Frankfurter Zeitung« piše, da so dozdaj vojaške osebe, ki so jezdile ali se vozile, morale pri srečanju s cesarjem po konci stoječe gledati cesarja. Ta ukaz je zdaj nemški cesar spremenil tako, da kedar vidijo se bližati cesarja, morajo raz konja ali voza skočiti in s čelom se postaviti pred cesarja. Poklekni bojda še ni treba, do stavlja neki nemški časnik.

Veliki ogerski kanalski projekt. V ogerskih krogih se živahno razpravlja o kanalskem načrtu od Stetina v Budimpešto in v Reko. Vsa ta vodna cesta bi bila dolga 2200 km, od katerih je že sedaj plovni rek 1400 kilometrov.

Kaj bo Tesla vse izumil. Nikola Tesla javlja iz Amerike, da bo tekoče leto poslal v svet luč, ki bo jednaka luči dneva in da bo iznašel način, s katerim bomo mogli priti v dotiko z Marsom in drugimi planeti. Če bo res?

Stavka v Marseillu. Včeraj dopoldne je prišlo na delo 3000 delavcev. Število delavcev, ki se vračajo na delo, narašča.

Kraljica — dojka. Laska kraljica Jelena pričakuje veselega rodbinskega dogodka. Dvorne dame so pričele torej ugibati, kako dojko preskrbe novemu članu laške kraljevske rodbine, a kraljica Jelena

je prekrizala vse načrte. Izjavila je, da bode svoje dete sama dojila. V aristokratskih krogih je ta kraljičin sklep povzročil celo revolucijo in dobro se čuti, da je kraljica aristokratkam dala krepek migljaj, kako mora mati skrbeti za svoje dete.

Dunajsko vseučilišče je pohajalo v minulem zimskem tečaju skupno 7128 slušateljev, in sicer 5294 rednih in 1834 izrednih. Na bogoslovnem oddelku je bilo 208, na juridičnem 3391 (mej temi 9 slušateljic), na medicinskem 2063 (mej temi 35 žensk) in na filozofskem 1466 slušateljev, mej temi 118 slušateljic.

Belgijska kraljica pred sodiščem. Mož, katerega je nedavno povozila kočija belgijske kraljice, je na poškodbah umrl. Kraljica je sicer dala ponesrečenčevi rodbini 40.000 frankov, a čuje se, da bo kljub temu imela sitnosti pred sodiščem. Po belgijski postavi je gospoda za prestopke svojih uslužbencev v službi odgovorna in niti dostojanstva kraljice postava ne izvzema.

Igralci v zadregi. Še nikdar ni bil noben igralec v toliki zadregi, kakor so bili v zadregi igralci te dni na nekem berlinskem gledališču. Sufleza gospa B. je sredi predstave porodila. Predstava se je morala radi tega nenavadnega dogodka prekiniti.

H katoliški cerkvi prestopi na Angleskem povprečno na leto 500 mož.

Avstriji vzgled. Vlada ameriške države Čile je vsled dobrega vspeha južno-ameriškega mirovnega kongresa sklenila, zmanjšati svojo mornarico in vojsko ter porabiti prihranjeni denar za druge naloge.

Mrtvec in berač — odgovorna uradnika! V novem Sandecu je bil na zatožni klopi urednik nekega poljskega lista, ker je bil enkrat nekega mrtvega, drugikat pa nekega berača naznanil oblasti kakor odgovornega uradnika. Na razpravi občinstvo kar ni prišlo iz smeha, celo sodni dvor je s težavo ostajal resen. Berač je prišel na razpravo v svojih cunjah, o mrtvem uredniku pa je toženec dokazoval z dokumenti, da je isti imel vse lastnosti, zahtevane od tiskovnega zakona. Da bi pa odgovorni urednik moral tudi živeti — to da ne stoji v nobenem tiskovnem zakonu. Sodni dvor pa ni hotel umeti tega opravičevanja in je tožencu prisodil 7 dni zapore.

Kako dolgo je mogoče živeti brez hrane? Človek more živeti brez hrane 20 dni; konj more biti brez hrane 25 dni, a mora imeti vodo; ako ne dobi piti, pogine za 5 dni. Mačka živi brez hrane 15 do 20 dni, ali mora tudi piti. Pes živi brez hrane 30 dni, brez pijače pogine v 8 dnevih. Golob more živeti brez hrane 10 dni, vrabec samo 2 dni. Najdelj živi brez hrane želva; so slučajji, da je živela dve leti brez hrane.

Začetek šnofanja se pripisuje francoski kraljici Katarini Medici. Njen sin, pozneje francoski kralj Frančišek II., je večkrat v svoji mladosti imel glavobolje in noben zdravnik mu ni mogel pomagati. Ne-koč je kraljici na misel prišlo, da bi sinu dala šnofati prašek iz tobaka, ki se je baš takrat (v polovici 16. stoletja) začel rabiti. Ko se je sin izkihal, prenehala ga je glava boleti. Vsled tega so vsi pri francoskem dvoru začeli šnofati in časoma se šnofovec rabil povsod kot prijetno dražilo.

Značilna statistika. Francoski listi so objavili izkaz prestopkov, katere so storili členovi posamnih narodov v Parizu v dobi razstave. Po tem izkazu so bili obsojeni zbok tatvine najbolj Angleži in Amerikanci, zavolj goljufije večji del Nemci in Španci, Belgijci in Turki zavoljo razžaljenja časti; Lahi zbok telesnega poškodovanja, Arabci zavolj nenravnosti in konečno Mažari — radi beračenja.

Društva.

(Hranilnica in posojilnica v Št. Janžu v Rožni dolini) je imela v minulem 9. upravnem letu 136.009 K denarnega prometa. Hranilnih vlog se je vložilo 49.247 K, vzdignilo 25.363 K. Posojil se je dalo 33.960 K, vrnilo 6612 K. Pristopilo je 24 zadrušnikov s 25 deleži, ostalo je 298 zadrušnikov s 300 deleži. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 68, uničilo 25; obstoji 397 knjižic za 197.466 K 84 vin. In znaša povprečna vloga 497 K 39 vin. Posodilo se je na novo 24 zadrušnikom, 7 zadrušnikov je posojilo popolnoma vrnilo; dolžnikov je 225, ki dolžujejo skupaj 176.688

K 40 vin., ali povprek 785 K 28 vin. Či-
steja dobička je bilo leta 1900 1113 K 44 v.
Načelnstvo dobi po razdelitvi običnega zbora
460 K. Za dobrodelne namene se da 330 K.
Ostanek se pridene rezervni zakladi, katera
je s tem narasla na 5045 K 69 vin. Poso-
jilnica je član „Zveze slovenskih posojilnic
v Celju“, katera je zadnjo revizijo izvršila
dne 7. svedčana 1901.

Darovi.

Družbi sv. Cirila in Metoda
so od 23. febr. do 15. marca poslali pri-
spevkov p. n. gosp. in korporacije: Uprav-
ništvo „Slov. Naroda“ 6289 K, uredništvo
„Slovenca“ 14 K, upravništvo „Gorenjca“
13 K, Egid. Jeglič na Selu pri Breznici iz
nabiralnika 660 K, Roza Špindler v Bre-
žicah namesto nagrobnega venca + g. Aloj-
ziji Razlag 10 K, kapl. A. Kolarič dar du-
hovščine v Vojniku pri Celju 10 K, kapl. Fr.
Gartner v Hočah pri Mariboru 280 K iz na-
biralnika v Šunkejevi gostilni in 8 K, na-
branih pri obč. zboru bralnega in gospodar-
stvena društva v Hočah, Franja dr. Tavčarjeva v
Ljubljani za prodane znake 60 K, Fr. Cuk-
jati v Št. Gotardu iz nabiralnika 370 K,
župnik M. Narobe v Zapogah 20 K, Mohor-
jani v Dražgošah 3 K, Iv. Lahovnik v Šmar-
tini pri Velenju iz nabiralnika 960 K, ve-
sela družba pri Güntherju v Slov. Gradcu
zbirko 14 kron, župnik M. Terzinek na
Pernicah pri Muti 4 K; občine: celjska
okolica 50 K, na Vrhniki (kmetska) 50 K,
Zakot pri Brežicah 10 K, Svetina pri Celju
4 K; posojilnice: v Konjicah 50 K, v
Mariboru 200 K, v Celovcu 100 K, v Fra-
mu (Štaj.) 10 K, v Črnomlju 30 K; po-
družnice: v Podgradu (Istra) 1334 K, v
Lehnu (Štaj.) 49 K, za Slov. Gradec in oko-
lico 2666 K, v Celju (moška) 15810 K, v
Žalcu 50 K, v Gradcu (izvenakadem.) 100
K, v Dornbergu (ženska) 22 K, v Gorici
(moška) 134 K.

Blagajništvo družbe sv. Cirila
in Metoda.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 29. marca. Poslanska zbor-
nica je v včerajšnji seji tudi v tretjem
branju sprejela načrt o rentnem
davku s premembo člena 1., kakor jo
je predlagal poslanec grof Zedtwitz,
glasom katere se obdavčijo izdane obli-
gacije raznih kreditnih zavodov s pol
odstotkom. — Poslanec Spinčić in
tovariši so interpelirali trgovskega mi-
nistra radi telefonske zveze Trst-Reka
in glede znižanja pristojbine mej Du-
najem in Trstom. — Poslanec Fresl
poziva predsednika, naj vpraša pravo-
sodnega ministra, zakaj se v aferi
Hälsnerjevi, ki je bil dvakrat so-
glasno obsojen, drugače postopa, kakor
pa s kakim nežidovskim obsojencem. —
Poslanec Stein predlaga, naj se pri-
hodnja seja vrši takoj po noči in pride
kot prva točka na dnevni red Seitz-
eva afere. Predlog je padel s 188 proti
68 glasovom in je obveljal predlog po-
slanca Grabmayrja, naj pride ta
zadeva na vrsto v prihodnji seji.

Dunaj, 29. marca. Dr. Koerber je
hotel demisionirati, ko bi se ne izvršile
volitve v delegacije, in je grozil, da
pride potem na krmilo Nemcem manj
prijazna vlada.

Dunaj, 29. marca. V sinočnji seji
poslanske zbornice je bil izvoljen v vi-
nogradniški odsek posl. Povše.

Dunaj, 29. marca. Dvornega zdrav-
nika cesarjevega svetnika profesorja dr.
Wiederhoferja je zadela kap.

Dunaj, 29. marca. Opat benedik-
tinskega samostana pri Šotih je postal
prof. dr. Štefan Fellner.

Dunaj, 29. marca. Znani braziljski
generalni konzul Calmon ni prišel v
Trst, ker je grof Goluhovski na proš-
njo rimske stolice se postavil na sta-
lišče, da Calmon v katoliški državi, ka-
koršna je Avstrija, ne more biti za ge-
neralnega konzula.

Karlovi vari, 29. marca. Pri ob-
činskih volitvah v III. razredu so zma-
gali Wolfijanci.

Lvov, 29. marca. Po raznih krajih
se vrše shodi, ki obsojajo popustljivost
poljskega kluba v zadevi tešinske gim-
nazije.

Budimpešta, 29. marca. Z Du-
naja se poroča: Okolu 6. ure se je si-
noči sošla ogerska kvotna deputacija,
ki je odobrila dogovor mej obema pod-
odsekoma in obvestila o tem avstrijsko
kvotno deputacijo.

Berolin, 29. marca. Finančni mi-
nister Miquel je kupil v Frankobrodu
hišo, kar potrjuje vest, da bode od-
stopil.

Berolin, 29. marca. Pisatelj Spiel-
hagen je nevarno obolel.

Monakovo, 29. marca. „Alg. Ztg.“
poročajo iz Londona, da so bili An-
gleži brzkone precej hudo tepeni
pri Richmondu v kapski koloniji. Uje-
tih je bilo 150 Angležev. Bur-
skemu oddelku je poveljeval Malan.

Bukarešt, 29. marca. Pri zadnjih
volitvah v senat je prišlo v raznih ob-
činah do krvavih spopadov. Več oseb
je mrtvih.

Carigrad, 29. marca. V Macedo-
niji vlada velika beda. Ob meji je 60
tisoč turških vojakov.

Petrograd, 29. marca. Stavkati je
pričelo 2000 delavcev iz železnarne
Pustilova. Razburjenje narašča. — Proti
dijaku Karpoviču, ki je usmrtil naučnega
ministra, se prične obravnavati jutri.

Pariz, 29. marca. V parlamentarnih
krogih se govori, da bo danes v zbor-
nici zaključena razprava o kongrega-
cijskem zakonu. Vlada predloži načrt
tako senatu in bo zahtevala, naj ta
tako izvoli posebno komisijo, ki naj
pretrasa načrt. V plenumu pa
pride načrt na vrsto še le
jeseni, ker hoče senat prej rešiti
predlogo o dveletni vojaški službi.

Lizbona, 29. marca. Ministerski
svet je sklenil, jezuitsko cerkev in mi-
sijonsko cerkev frančiškanov v Lizboni
in cerkve benediktincev v Conunto,
Oveujaito in Aveiro zapreti.

New York, 29. marca. Glasom ne-
kega poročila iz Manile so ujeli Ame-
rikani blizu Casigurana glasovitega
vstaškega vodjo Aguinalda s celim
njegovim štabom. (?)

London, 29. marca. Reuterjev urad
dementuje vest, da je guverner kapske
kolonije Milner vložil ostavko.

London, 28. marca. „Daily News“
priobčuje zelo žalostno sliko položaja v
Južni Afriki. Vojni poročevalci tega lista
pravi, da se Evropa more opirati samo
na poročila o angleških izgubah, a še
ta so malokdaj zanesljiva. V petih dneh
se je nedavno vršil boj na 33 različnih
krajih. Angleži so morali ostaviti v zad-
njem času celo vrsto mest, mej temi:
Smithfield, Weepen, Jagersfontein,
Phillipolis, Fauresmith, Petrusberg, Er-
melo, Carolina, Wolmavenstad. V njih
posesti so še: Lichtenburg, Zeerust in
Lydenburg. Razun tega ter Pretorije,

Bloemfonteina in Johannesburga ni nič
druzega v angleški oblasti, kot malo
sveta ob treh železnicah. V takih okol-
nostih pač ni čudno, da je Botha su-
marno zavrgel Kitchenerjeve mirovne
predloge in prav dvomljivo je,
da bi Anglija mogla še kdaj
priti v ugodnejši vojni po-
ložaj.

Novi Jork, 29. marca. Iz Petro-
grada se poroča tukajšnjim listom, da
se v kratkem podpiše rusko-kitajska
pogodba. Rusija s tem ne pridobi nove
zemlje, marveč le nekaj garancij glede
obstojećih interesov in pravic v Mand-
žuriji. Pogodbi ne ugovarja nobena
velesila.

London, 29. marca. Iz Shanghaja
poročajo: Kina zbira novo armado
50.000 mož in se pripravlja, da brani
utrdbo Yangtse.

Umrli so:

V bolnišnici:
26. marca. Anton Dermota, klobučar, 60 let,
nephritis. — Martin Mušič, kajzar, 63 let, naduha.

Cena žitu na dunajski borzi

dne 28. marca 1901

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	K 7-85 do K 7-86
» za maj-junij . . .	» 7-90 » » 7-91
» za jesen . . .	» 7-94 » » 7-95
Rž za pomlad . . .	» 7-92 » » 7-93
» za maj-junij . . .	» 7-87 » » 7-88
» za jesen . . .	» 7-10 » » 7-11
Turšica za maj-junij . . .	» 5-55 » » 5-56
» za julij-avg. . .	» 5-65 » » 5-66
» sep-oktober . . .	» 5-79 » » 5-80
Oves za pomlad . . .	» 6-79 » » 6-80

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

čas opazovanja	stanje barometra v mm.	temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
28. 9. avg.	726-2	-0-6	sl. jvzh.	sneg	
29. 7. jult.	730-2	-2-6	sl. jzah.	sneg	29-6
2. popol.	731-8	1-0	sr. jvzh.	»	

Srednja včerajšnja temperatura -0-1°, normalna: 6-0°

Zahvala.

328 1-1

Za mnoge dokaze iskrenega sočutja po-
vodom smrti naše iskreno ljubljene, nepo-
zabne matere, tašče in stare matere, gospe

Marije Freyer roj. Pajk

vdove muzealnega kustosa

kakor tudi za častno spremstvo drage pokoj-
nice k njenemu zadnjemu počitku in krasne
darovane vence izrekamo vsem svojo naj-
srčnejo in najtoplejo zahvalo.

V Ljubljani, dne 28. marca 1901.

Globoko žalujoči ostali.

Koledar
katoliškega tiskovnega društva
v Ljubljani za l. 1901
z jako zanimivo in rabno vsebino, z im-
nikom učencev za več ko 400 šolarjev,
z zapisnikom bolnikov, gospodarskih za-
pisnikom itd. stane v „Katoliški
Bukvarni“ krasno vezan 2 K 30 h,
po pošti pošiljan 10 h. več.

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. ŠKARDA v Brnu.
Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Dunajska borza.

Dne 29. marca.			Dne 28. marca.		
Skupni državni dolg v notab . . .	98-15		20 mark . . .	23-52	
Skupni državni dolg v srebru . . .	97-75		20 frankov (napoleonor) . . .	19-10	
Avstrijska zlata rentna 4% . . .	117-65		Italijanski bankovci . . .	90-65	
Avstrijska kronska rentna 4%, 200 kron . . .	97-25		C. kr. cekini . . .	11-32	
Ogerska zlata rentna 4% . . .	117-35				
Ogerska kronska rentna 4%, 200 kron . . .	92-75		3-2% državne srečke l. 1854, 250 gl. . .	181-—	
Ogerska zlata rentna 4% . . .	117-35		5% državne srečke l. 1860, 100 gl. . .	169-50	
Ogerska kronska rentna 4%, 200 . . .	92-75		Državne srečke l. 1864, 100 gl. . .	208-—	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl. . .	1678-—		4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron . . .	95-40	
Kreditne delnice, 160 gl. . .	718-—		Tisne srečke 4%, 100 gl. . .	143-50	
London vista . . .	240 20 1/2		Dunavske vravnave srečke 5% . . .	259-—	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. . .	117-55				

Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 . . .	106-20	Salmove srečke, 40 gl. . .	195-—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4% . . .	94-35	St. Genois srečke, 40 gl. . .	232-—
Priporitne obveznice državne železnice . . .	—	Waldsteinove srečke, 20 gl. . .	389-50
» južne železnice 3% . . .	345-50	Ljubljanske srečke . . .	58-75
» južne železnice 5% . . .	122-—	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl. . .	286-50
» dolenskih železnic 4% . . .	99-50	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. . .	6280-—
Kreditne srečke, 100 gl. . .	397-—	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl. . .	843-—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl. . .	400-—	Akcije južne železnice, 200 gl. sr. . .	105-—
Avstrijskega rudačega križa srečke, 10 gl. . .	48-—	Splošna avstrijska stavbinska družba . . .	152-—
Ogerskega . . .	25-50	Montanska družba avstr. plan. . .	487-75
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl. . .	17-—	Trboveljska premogarska družba, 70 gl. . .	460-—
Rudolfove srečke, 10 gl. . .	60-50	Papirnih rubljev 100 . . .	258-50

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri tveganjih, pri izrebanju
najmanjšega dobička. — Promese za vsako tveganje.
Kufanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“
l., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l., Strobelgasse 2.

Pojasnili v vseh gospodarskih in finančnih stvarih,
polem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocoga
obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.